

سبک‌های یادگیری و آموزش فراگیر

نوشته:

گاوین رید

ترجمه:

دکتر محمد حسن پرداخت‌چی

عضو هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی

دکتر سعیده شاه طالبی

عضو هیأت علمی دانشکده ادبیات دانشگاه قم

کتابخانه ملی ایران

۱۳۹۵

سرشناسه	:	پرداخت چی ، محمد حسن ، ۱۳۲۴ -
عنوان و نام پدیدآور	:	سبک‌های یادگیری و آموزش فراگیر / نویسنده گاوین رید.
مشخصات نشر	:	تهران: علم استادان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	284 ص.: جدول، نمودار.
شابک	:	978-600-6296-41-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	آموزش حین خدمت
موضوع	:	یادگیری سازمانی
موضوع	:	کارکنان -- توانمندسازی
شناسه افزوده	:	شاه طالبی ، سعیده ، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره	:	HF5549/5/18 ع9 ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	:	۶۵۸/۳۱۲۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۱۴۹۸۶۹

این اثر مشمول قانون «بایم» مرقان و مصنفان هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) سر، یا پخش یا عرضه کند مورد پیگیری قانونی قرار خواهد داشت.

سبک‌های یادگیری و آموزش فراگیر

نویسنده: گاوین رید

ترجمه: دکتر محمد حسن پرداخت چی - دکتر سعیده شاه طالبی

ناشر: علم استادان	نخستین چاپ: اول
صفحه آرای: مؤسسه مهراد	سال چاپ: اردیبهشت ۹۵
طرح جلد: مؤسسه مهراد	ناشر و محافی: مؤسسه مهراد
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه	قیمت: ۱۰۰۰ ریال
تعداد صفحات: ۲۸۴	شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۹۶-۴۱-۸

دفتر انتشارات: میدان انقلاب- خیابان انقلاب- نبش خیابان - فروردین- پلاک ۱۳۱۴
ساختمان ولی عصر- طبقه اول- واحد ۲
تلفن: ۶۶۴۱۸۴۹۳-۱۳۲۶۷۷۲-۰۹۱۲

مرکز پخش: خیابان کارگر جنوبی ابتدای خیابان روانمهر- پلاک ۱۴۵- واحد ۲-
نشر و پخش ارسطو
تلفن: ۶۶۹۸۹۰۷۴-۶۶۹۸۹۲۰۷

کتابفروشی عصر دانش: ۶۶۴۹۳۷۰۱
فروشگاه سیمای دانش: ۶۶۴۶۰۵۴۵
انتشارات آذر: ۶۶۴۶۵۸۳۰

دکتر گاوین رید^۱ سخنران ارشد مطالعات آموزشی در بخش آموزشی مورای^۲ دانشگاه ادینبرگ در اسکاتلند است. او نویسنده‌ای باتجربه، معلم، روانشناس تربیتی، سخنران دانشگاه و محقق مجرب است. وی بیش از ۵۰۰ کنفرانس، سمینار و کارگاه در سرتاسر جهان برگزار کرده است. او همچنین ۱۴ کتاب را مورد عنواندن پریشی^۳ و یادگیری برای معلمان و والدین نوشته و ویرایش کرده است. او رهبر و مشاور مدرسه رد رز^۴ در یکی از مناطق انگلستان است. مدرسه مذکور مختص بچه‌هایی است که مشکلات خاصی در یادگیری دارند. وی همچنین مشاور تعدادی از پروژه‌های ملی و بین‌المللی در حیطه نیازهای ویژه و سبکهای یادگیری است و برنامه‌هایی را در رادیو و تلویزیون در مورد موضوعات آموزشی در انگلستان، اروپا، آسیا و نیوزلند اجرا کرده است. نشانی وب سایت آن www.gavinreid.co.uk است.

^۱ Gavin Reid

^۲ Moray

^۳ Dyslexia

^۴ Red Rose

فهرست مطالب

۱۳.....	پیشگفتار.....
۲۳.....	مقدمه.....
۲۷.....	قسمت اول: بچه چگونه یاد می گیرند؟.....
۲۹.....	فصل ۱: مدل های یادگیری و چانه یادگیری.....
۳۵.....	نظریه یادگیری- بعضی موضوعات.....
۳۶.....	نیازهای یادگیری.....
۳۷.....	یادگیری کارآمد و مستقل.....
۳۸.....	شرایط یادگیری.....
۳۹.....	منطقه تقریبی رشد.....
۳۹.....	توسعه منطقه تقریبی رشد.....
۴۰.....	نظریه های یادگیری.....
۴۱.....	رفتارگرایی.....
۴۱.....	درک عمیق.....
۴۲.....	نظریه های شناختی.....
۴۴.....	رویکردهای فراشناختی.....
۴۵.....	یادگیری و عزت نفس.....
۴۶.....	مفاهیم ضمنی برای سبک های یادگیری.....
۴۸.....	مفاهیم ضمنی برای آموزش فراگیر.....
۵۱.....	فصل ۱ مرور: مدل های یادگیری و چرخه یادگیری.....
۵۳.....	فصل ۲: تفاوت های یادگیری و سبک های یادگیری.....
۵۷.....	علت تفاوت های یادگیری چیست؟.....
۵۸.....	طیف تفاوت ها.....
۵۸.....	اختلالات حواس.....

۵۸.....	دیگر پیشنهادات.....
۶۱.....	سبک فراشناختی.....
۶۴.....	سبک عاطفی.....
۶۴.....	خواندن پریشی.....
۶۹.....	اختلالات هماهنگی رشد.....
۷۲.....	مشکلات مربوط به اعداد.....
۷۵.....	طیف اوتیسم.....
۷۵.....	مفاهیم ضمنی برای سبک یادگیری.....
۷۵.....	تفاوت های یادگیری و آموزش فراگیر.....
۸۰.....	فصل ۲، مرور: تفاوت های یادگیری و سبک های یادگیری.....
۸۱.....	فصل ۳: نقش محیط یادگیری.....
۸۵.....	ملاحظات محیطی جدید در کلاس درس.....
۸۷.....	طرح- مفاهیم ضمنی برای سبک های یادگیری.....
۸۹.....	رنگ- مفاهیم ضمنی برای سبک های یادگیری.....
۹۰.....	مطالب، طرح ها و نقاشی های نصب شده روی دیوار کلاس و راهروها.....
۹۰.....	طرح ها و شکل های روی دیوار- مفاهیم ضمنی برای سبک های یادگیری.....
۹۱.....	نور- مفاهیم ضمنی برای سبک های یادگیری.....
۹۴.....	صدا- مفاهیم ضمنی برای سبک های یادگیری.....
۹۶.....	محیط کلاس های درس.....
۹۷.....	کلاس منوی از پیش تدوین شده.....
۱۰۳.....	فصل ۳- مرور: نقش محیط یادگیری.....
۱۰۴.....	قسمت دوم: سبک های یادگیری.....
۱۰۷.....	فصل ۴: پیش زمینه برای سبک های یادگیری.....
۱۱۳.....	نقد سبک های یادگیری.....
۱۱۸.....	همپوشی سبک های یادگیری.....
۱۲۲.....	هوش چندگانه.....
۱۲۶.....	مثال هایی از مدل های سبک های یادگیری.....
۱۲۸.....	سیستم های پنج گانه یادگیری گیون.....
۱۲۸.....	مفاهیم ضمنی برای تدریس و یادگیری- سوالاتی برای اندیشیدن.....

۱۳۱	سبک‌های یادگیری- نکات کلیدی
۱۳۲	فصل ۴، مرور: زمینه برای سبک‌های یادگیری
۱۳۳	فصل ۵: ارزیابی سبک‌های یادگیری
۱۳۸	رویکردهای ارزیابی
۱۳۹	سبک شناختی
۱۳۹	پرسشنامه (سیاهه) سبک‌های یادگیری کلب
۱۳۹	پرسشنامه (سیاهه) سبک‌های یادگیری دان و دان
۱۴۰	نیمرخ سبک‌های یادگیری جکسون (LSP) (جکسون ، ۲۰۰۲)
۱۴۱	سیستم‌های یادگیری گین
۱۴۱	شناسایی سبک ه هدهای تعاملی (IOSI) (گین و رید ، ۱۹۹۹)
۱۵۴	پیوند ارزیابی با عمل
۱۵۸	فصل ۵، مرور: ارزیابی سبک‌های یادگیری
۱۵۹	فصل ۶: سبک‌های یادگیری- تدریس و تدریس
۱۶۳	بافت یادگیری
۱۶۵	سازگاری یا هماهنگ کردن سبک‌های تدریس و یادگیری؟
۱۶۹	تدریس و ارزیابی سبک‌های یادگیری
۱۷۰	عزت نفس چگونه در فرایند یادگیری و تدریس می‌تواند وارد تأیید واقع شود؟
۱۷۱	تفکر در مورد نیمرخ یادگیری من
۱۷۷	اصول برانگیختن کلیه سبک‌های یادگیری
۱۷۸	مزایا و معایب هر یک از سبک‌ها
۱۷۹	فراگیرنده دیداری
۱۸۰	فراگیرندگان اجتماعی/عاطفی
۱۸۱	توضیح
۱۸۱	فصل ۶، مرور: سبک‌های یادگیری- یادگیری و تدریس
۱۸۳	قسمت سوم: فراگیر بودن
۱۸۵	فصل ۷: مدرسه فراگیر - مشخصات و چالش‌ها
۱۹۰	فرهنگ‌های آموزش فراگیر
۱۹۲	فرهنگ آموزش فراگیر چیست؟
۱۹۳	همه با گرمی پذیرفته می‌شوند

۱۹۳	معیارهای مدرسه پذیرا.....
۱۹۳	یادگیری همکارانه.....
۱۹۵	کارکنان با همدیگر همکاری می کنند.....
	کارکنان و دانش آموزان با یکدیگر با احترام رفتار می کنند/ بین کارکنان و والدین مشارکت وجود دارد.....
۱۹۵	همه اجتماعات محلی در مدرسه مشارکت می کنند.....
۱۹۶	خط مشی ها و اقدامات آموزش فراگیر.....
۱۹۸	قانون افرد با ناتوانی های آموزشی (IDEA).....
۱۹۸	چالش ها و تن ها.....
۲۰۰	تمهیدات.....
۲۰۲	اقدام.....
۲۰۴	بعضی خصوصیات آموزش فراگیر با کاربرد سبک های یادگیری.....
۲۰۶	فصل ۷، مرور: مدرسه فراگیر - ویژگی ها و چالش ها.....
۲۰۷	فصل ۸: سبک های یادگیری و اثربخشی آموزش فراگیر.....
۲۱۶	تدوین برنامه های درسی مناسب.....
۲۱۷	یادگیری مناسب.....
۲۱۸	مدیریت کلاس.....
۲۲۱	تمایزسازی، برنامه های انفرادی و اهداف کوتاه مدت، بلند مدت.....
۲۲۲	تمایزسازی آموزش.....
۲۲۴	مشخصات سبک های یادگیری.....
۲۲۵	دیداری/شنیداری/المسی - چند رهنمود.....
۲۲۶	چرا یافت آموزش فراگیر؟.....
۲۲۶	رویکرد سنتی.....
۲۲۷	رویکرد آموزش فراگیر.....
۲۲۹	نکته پایانی.....
۲۳۰	فصل ۸، مرور: سبک های یادگیری در یافت آموزش فراگیر.....
۲۳۱	قسمت چهارم: یادگیری اثربخش.....
۲۳۳	فصل ۹: ترویج و ارتقاء یادگیری اثربخش.....
۲۳۷	نقشه کشی ذهنی.....

۲۳۸	تدوین یک نقشه ذهنی
۲۴۰	فعالیت‌های کلاس درس
۲۴۲	بازی‌ها
۲۴۳	جعبه ابزار یادگیری
۲۴۶	عوامل چند فرهنگی
۲۴۶	باز کردن اذهان
۲۴۶	آموزش تفکر محور
۲۴۹	یادگیری خودتنظیمی
۲۵۰	توسعه شایستگی‌های یادگیری
۲۵۳	نقش طرحواره ۷
۲۵۵	دانش پیش‌زمینه
۲۵۵	تدریس متقابل و داربست زدن
۲۵۶	داربست زدن
۲۵۷	بازگویی به عنوان یک ابزار آموزشی و سنجش
۲۵۹	فصل ۹، مرور: ترویج و ارتقاء یادگیری اثر بخش
۲۶۱	فصل ۱۰: سبک‌های یادگیری - راهبردهای بینش ۷۱
۲۶۵	مبانی مغزی یادگیری
۲۶۶	عوامل تعیین‌کننده محیطی در یادگیری
۲۶۶	مغز و فعالیت‌های یادگیری
۲۶۷	رویکرد یادگیری شتابنده در عمل (ALPS)
۲۶۹	یادگیری مبتنی بر برنامه درسی
۲۷۰	سالن ورزش مغز
۲۷۱	مهارت‌های مطالعه
۲۷۱	راهبردهایی برای یادگیری فردی
۲۷۲	تقویت‌کننده‌های حافظه
۲۷۳	بازنگری
۲۷۴	وسایل کمک مطالعه
۲۷۵	برنامه‌های مهارت‌های مطالعه
۲۷۶	عوامل اصلی در مهارت‌های مطالعه
۲۷۶	مهارت‌های خواندن

- ۲۷۷.....نوشتن
- ۲۷۸.....برنامه‌ریزی
- ۲۷۹.....تدریس مهارت‌های مطالعه
- ۲۸۰.....توصیه‌هایی درباره راهبردهای یادگیری
- ۲۸۰.....دیدگاه دانش‌آموزان

www.ketab.ir

پیشگفتار

انسانها همانطور که از لحاظ قیافه، جنسیت، رنگ و ظاهر متفاوت اند از لحاظ هوش، شخصیت، قابلیت، استعداد، توانمندی، نگرش، انگیزش و ادراک نیز از یکدیگر متمایزند. این تفاوت ها در قرآن کریم هم منعکس شده است. خلقت آسمان و زمین و بعنوان نشانه ای از ذات باری تعالی تلقی شده و تأکید گردیده است که افراد آگاه و اندیشمند نسبت به این موضوع واقفند و به آن توجه دارند (قرآن کریم، روم ۲۱). همدین لحاظ تفاوت های فردی همواره در تمامی سطوح نظامهای آموزشی مطرح بوده و از جمله چالش هایی است که توجه و اهتمام دست اندرکاران و محققین این حوزه را به خود معصوب کرده است. ضرورت توجه به تفاوت های فردی در آموزش و پرورش تحت عنوان «اصل تفرد» مورد اتفاق اکثر همه صاحب نظران و دانشمندان آموزش و پرورش می باشد. تفاوت های فردی موجب می شود که آموزش و پرورش از دشواری، پیچیدگی و ظرافت خاصی برخوردار باشد، بطوریکه کانت معتقد بود که دو امر از کارهای بشری از همه دشوار تر است: «تعلیم و تربیت» و «حکومت»، زیرا هر دو به آنها با انسان سرو کار دارند، انسان ناشناخته که همواره متفاوت، متغیر و متحول است. از جمله گروه تفاوت های فردی مورد توجه و تحقیق در نظامهای آموزشی «سبک یادگیری» و «سبک تدریس» است.

کیفیت آموزش و پرورش، مستلزم پاسخگویی به دو سوال اساسی است:

اول- یادگیری فراگیران چگونه و متأثر از چه عواملی است؟

دوم- اثربخشی مدرسان در تدریس چگونه است؟

از جمله عوامل تأثیرگذار بر یادگیری، «سبک یادگیری فراگیر» و «سبک تدریس مدرس» می باشد. تحقیقات فراوانی طی چهاردهه اخیر درباره سبک یادگیری و سبک تدریس تمامی سطوح نظامهای آموزشی عمدتاً در امریکا و بعضاً در سایر کشورهای صنعتی صورت

گرفته است. دلیل عمده اهمیت یافتن دانش و اطلاعات و تحقیقات مربوط به سبک یادگیری و تعیین و سنجش آن گرایش نظامهای آموزشی در اغلب کشورهای جهان به آموزش و پرورش «فراگیر-محور» بوده است. زیرا شناخت سبک یادگیری مرجع و غالب فراگیر و در نظر داشتن آن در امر تدریس و یاددهی، اولین قدم در راه توجه به تفاوت های فردی در آموزش و پرورش و اثربخشی برنامه ها و فعالیت های جاری و ارتقا کیفیت آنهاست. سبک یادگیری از چند لحاظ از اهمیت برخوردار است، از جمله آنکه پیشرفت تحصیلی فراگیر، چگونگی یادگیری او، تدریس و تعامل بین فراگیر و مدرس به سبک یادگیری فرد بستگی دارد. بر اساس نظریه یادگیری تجربی برای آنکه فراگیر بصورتی اثربخش در برنامه یادگیری تجربی مشارکت کند بایستی از سبک یادگیری خود آگاه باشد و آنرا بشناسد تا مطالب را بفهمد و روش یادگیری خود را بهبود بخشد.

شناخت سبک یادگیری فرد موجب آن می شود که آموزش و پرورش او با سهولت بیشتری صورت گیرد. با توجه به تفاوت فراگیران در سبکهای یادگیری لازم است که مدرسین با سبکهای یادگیری آشنا باشند. شناخت سبک یادگیری فراگیران را در تدریس خویش لحاظ کنند تا همه فراگیران، علیرغم تفاوت سبک یادگیریشان از تدریس آرایه شده در کلاس حداکثر بهره برداری را داشته باشند.

اثربخشی تدریس به میزان سازگاری و تطابق بین سبک تدریس مدرس با سبک یادگیری فراگیر بستگی دارد. شواهد تجربی و تحقیقاتی فراوانی موید آنست که تدارک فرصتهای یادگیری و یاددهی به روشی منطبق با سبک یادگیری فراگیر منتج به یادگیری بیشتر و بهتر او می شود. لذا مدرس باید سبک یادگیری را بشناسد و آنها را در فرآیند تدریس در نظر بگیرد. زیرا؛ اولاً، شناخت سبک یادگیری، همتگ و تعامل بین فراگیر و مدرس را تسهیل می کند و وسعت و عمق می بخشد. ثانیاً، شناخت سبک یادگیری، مدرس نسبت به سبکهای یادگیری فراگیران موجب می شود که تعداد بیشتری از فراگیران از تدریس او بهره مند شوند و بیشتر یادگیرند. ثالثاً، مدرس به کارآمدترین صورت با فراگیران ارتباط برقرار کند و پیام خود را منتقل نماید.

صدها کتاب، مقاله و تحقیق در زبان انگلیسی در زمینه «سبک تدریس» و «سبک یادگیری» وجود دارد ولی متأسفانه تعداد تحقیقات انجام شده در این زمینه در زبان فارسی به بیست مورد نمی رسد.

نتیجه جستجوی اینترنتی در موتور گوگل و مقایسه فراوانی این دو واژه و دو ترکیب متفاوت از آنها به زبان انگلیسی به شرح زیر است:

Searched Terms	Results	نتایج	واژه مورد جستجو
"Teaching Style"	572000	۴۶۷	«سبک تدریس»
"Learning Style"	1190000	۱۵۴۰۰	«سبک یادگیری»
"Teaching Style and Learning Style"	132000	هیچ	«سبک تدریس و سبک یادگیری»
"Learning Style and Teaching Style"	112000	هیچ	«سبک یادگیری و سبک تدریس»

منبع: محمد حسن پرداختی، احمد سعیدی (۱۳۹۰) "بررسی میزان سازگاری بین سبک یادگیری دانشجویان و سبک تدریس مدرس و رابطه آن با میزان رضایت دانشجو از کلاس" همانطور که نویسنده کتاب در مقدمه آورده است:

- این کتاب در مورد سبک های یادگیری و آموزش فراگیر، بویژه در مورد یادگیری است. اینکه چگونه یادگیری را برای همه فراگیران اثربخش تر سازیم.
- پیام این کتاب در عین حال این است که سبکهای یادگیری می تواند برای معلمان فرصتی را برای شناخت نیازهای فردی و همزمان شناخت نیازهای همه فراگیران در محیطهای یادگیری متنوع و فراگیر فراهم کند. بنابراین این کتاب برای افراد حرفه ای و والدین در هر کشوری مناسب است.
- تعداد معدودی از مطالعات از فراگیران سوال می کنند که چرا عملکرد آنها پایینتر از حد استاندارد است. چرا آنها مردود می شوند و چگونه دوست دارند یاد بگیرند. سبکهای یادگیری مربوط به این موضوعات و چراها می باشد. سبکهای یادگیری ترجیحاتی که افراد برای یادگیری دارند را مشخص می کنند و بر آن اساس با همکاری خود فراگیر ابزارها، راهبردها، روشها و مواد یادگیری مناسب به گونه ای تدوین می شود که او در یادگیری موفق شود و پیشرفت نماید.

علیرغم نقش و اهمیتی که آگاهی مدرسین و فراگیران از سبک‌های تدریس و سبک‌های یادگیری دارد، تعداد تحقیقات انجام شده در این مورد در کشور ما از چند مورد تجاوز نمی‌کند. و گویا کتاب خاصی با این عنوان در زبان فارسی وجود ندارد. لذا کتاب حاضر که دست‌اندرکاران نظام آموزش و پرورش، اساتید، دانشجویان علوم تربیتی و روانشناسی و والدین تقدیم می‌شود، اولین کتاب به زبان فارسی درباره سبک‌های یادگیری می‌باشد.

این کتاب بعنوان یکی از مراجع دروس زیر در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد:

۱. روشها و فنون تدریس
۲. روانشناسی تربیتی
۳. نظام و راه‌نمایی آموزشی

من الله توفیق

محمد حسن پرداخت چی